

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht.

Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde.

Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.

In afwijking van het bepaalde onder 5 van de Algemene regels geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.

De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.

Voor incorrect taalgebruik dient de volgende aftrekgeregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Bij een antwoord op een open vraag waarbij de kandidaat niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt niet de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld, maar de spelling wel. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee voor antwoorden op deze open vragen beperkt.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje). Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

- 2 Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximum aantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3.

Spelfouten in de overschrijding van het maximum aantal woorden tellen niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Waarom gruwelplaatjes op sigarettenpakjes niet gaan werken

1 maximumscore 1

“De conclusie was toen al dat het eerder struisvogelgedrag uitlokt dan gezonder gedrag.” (regels 45-47)

Beoordeel de spelling.

2 maximumscore 1

(alinea) 11

3 maximumscore 1

(alinea) 14

4 maximumscore 3

(zin) 1: constatering

(zin) 2: verklaring

(zin) 3: tegenwerping

(zin) 4: conclusie / standpunt

indien vier antwoorden juist	3
indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Beoordeel de spelling.

5 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- (Ruiter roept al meer dan tien jaar:) Er is geen (wetenschappelijk) bewijs voor de effectiviteit van *fear appeals* / Wetenschappers kunnen nog zo veel bewijzen leveren tegen *fear appeals* 1
- (Maar) het inzetten van *fear appeals* blijft populair / (Maar) er wordt niets mee gedaan / Als beleidsmakers zich daar niets van aantrekken heeft het geen zin gehad 1

Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores

6 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- “Al tijdens mijn studie communicatie- en informatiewetenschappen, (zo’n tien jaar geleden, hoorde ik over onderzoek naar gruwelplaatjes op sigarettenpakjes.)” (regels 41-45) 1
- (“Denk je eens in hoeveel pakjes een roker er per maand doorheen kan jagen’, zei hoogleraar communicatie- en informatiewetenschappen Carel Jansen (Rijksuniversiteit Groningen) tegen me) toen ik een artikel voor het wetenschaps- en technologietijdschrift *KIJK* schreef over het onderwerp.” (regels 81-89) 1

Beoordeel de spelling.

7 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- Het trekt de aandacht 1
- Een confronterende boodschap zou tot denken aanzetten / Campagnemakers denken dat mensen vanzelf hun ongezonde gedrag veranderen als je genoeg dood en verderf laat zien 1
- De geldschietter denkt ook dat een harde aanpak/dreigende boodschap het best werkt / Het is moeilijk de geldschietter ervan te overtuigen dat een andere aanpak (dan een harde) meer effect heeft 1

Maximumlengte van het antwoord: 45 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

8 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Hoe ernstig is de dreiging? / Wat is de ernst van de situatie?

Beoordeel de spelling en grammatica.

9 D 2

10 maximumscore 1

1 en 2

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide nummers juist zijn.

Tekst 2 Het rookbeleid is dodelijk

11 B 1

12 D 1

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 1 gezondheidsramp <i>Beoordeel de spelling.</i>	
14	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: De zaal was bijna leeg. / Alleen de tabakswoordvoerders van zeven (politieke) partijen waren aanwezig. <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
15	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	• Ze vinden het recht op vrije keuze belangrijk • Ze zijn bang voor zetelverlies	1 1
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
16	maximumscore 3	
	• (zin) 2: verklaring • (zin) 3: tegenwerping • (zin) 5: voorbeeld	1 1 1
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
17	maximumscore 4	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• Een sigarettenpakje moet een tientje duurder worden • maar dat ziet Van den Burg niet gebeuren • (want) de lobby en de machtsmachine van de tabaksindustrie hebben dat voorkomen • (en) verhoging van de tabaksaccijns zal stemmen kosten	1 1 1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 45 woorden.</i>	
	<i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
18	maximumscore 3	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• Dit soort maatregelen wordt vooral gevoeld door rokers met weinig geld • (en) zij/mensen met weinig geld zijn de achterban van de linkse partijen / Aanhangers van links hebben vaak minder geld • (en) de maatregelen kosten links dan/dus meer zetels dan rechts	1 1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 50 woorden.</i>	
	<i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: Dat (een partij moedig is) houdt in dat ze niet bang is zetels te verliezen als ze impopulaire maatregelen neemt die goed/gezond zijn voor haar kiezers / die de gezondheid van haar kiezers bevorderen <i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i> <i>Opmerking</i> <i>Ook goed bij het tweede scorepunt: als ze voor accijnsverhoging op sigaretten is.</i>	1 1
20	A	1
21	B	1
22	D	1
23	maximumscore 2 2 4	1 1
24	A	1

Overkoepelende vragen bij tekst 1 en tekst 2

25	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: Beide teksten wijzen het gebruik van afschrikwekkende plaatjes op sigarettenpakjes af. / Dat is de strategie <i>fear appeal</i> . <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
26	D	1

Vraag	Antwoord	Scores

Tekst 3 Waar is het goede gesprek gebleven?

27 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Je praat minder met elkaar 1
- door de aanwezigheid van mobiele technologie 1

*Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

28 maximumscore 1

(alinea) 4

29 maximumscore 1

(alinea) 8

30 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(Het weggelaten van de telefoon zou moeten leiden tot) het voeren van een goed gesprek.

Beoordeel de spelling.

31 B 1

32 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(Dat voordeel is) dat er intimiteit/een echte uitwisseling is tussen mensen / dat er een interessant gesprek ontstaat.

Beoordeel de spelling en grammatica.

33 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Turkle stelt: je leert anderen begrijpen / je leert iets over een ander 1
- Schols stelt: je leert jezelf begrijpen / je leert iets over jezelf 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores

34 maximumscore 6

De kern van een goed antwoord is:

probleem bij het voeren van een echt gesprek	verklaring voor dat probleem
Mensen zijn snel afgeleid	door de aanwezigheid van nieuwe media.
Mensen hebben het geduld niet meer (voor een rommelig gesprek)	door de gewenning aan de onmiddellijke behoeftebevrediging.
Mensen durven het gesprek niet meer aan te gaan	omdat ze denken dat een gesprek perfect moet zijn / omdat ze denken dat ze het niet kunnen.

per juist element in de juiste kolom

1

*Maximumlengte van het antwoord: 65 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

Opmerking

De problemen mogen in een andere volgorde staan. De verklaring moet wel bij het juiste probleem staan.

35 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is (twee van de volgende):

- Tijdens een echt gesprek wisselt het tempo net als bij dansen / ook.
- Er zijn verrassende wendingen.
- Je hebt de ander nodig. / Je maakt het samen.

per juist antwoord

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

36 C

2

Incorrect taalgebruik

37 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor fouten met betrekking tot incorrect taalgebruik dienen in totaal maximaal 4 scorepunten in mindering te worden gebracht volgens onderstaande aftrekregeling:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 12 juli.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Anouk Broersma, Waarom gruwelplaatjes op sigarettenpakjes niet gaan werken, Reporters Online, 26 mei 2016
tekst 2	Frits van Dam en Wanda de Kanter, Het rookbeleid is dodelijk, NRC Handelsblad, 27 mei 2016
tekst 3	Annemiek Leclaire, Waar is het goede gesprek gebleven?, NRC Handelsblad, 27 & 28 februari 2016